

Planificació financera personal

Ningú ens ensenya a manejar els diners, però tots haurem de fer-ho durant seixanta anys. Esta unitat cobrix el que un manual decent de batxillerat hauria de deixar fixat abans que un alumne signe la seua primera nòmina, el seu primer préstec o la seua primera hipoteca.

Temps estimat de lectura: ~25 min · Sabers LOMLOE: A.4 ·
Pre-requisits: Unitats 1-2 (escassetat i decisions econòmiques; cost d'oportunitat i interès). En acabar esta unitat sabràs: Elaborar un pressupost personal distingint ingressos, despeses fixes i despeses variables.

“

Ningú t'ensenya a manejar els diners, però hauràs de fer-ho durant 60 anys. Esta unitat cobrix l'essencial: pressupost, estalvi, interès compost, productes financers, hipoteca, assegurances. Si domines estos cinc blocs abans de signar el teu primer contracte, t'estalvies desenes de milers d'euros al llarg de la teua vida.

EL CAS

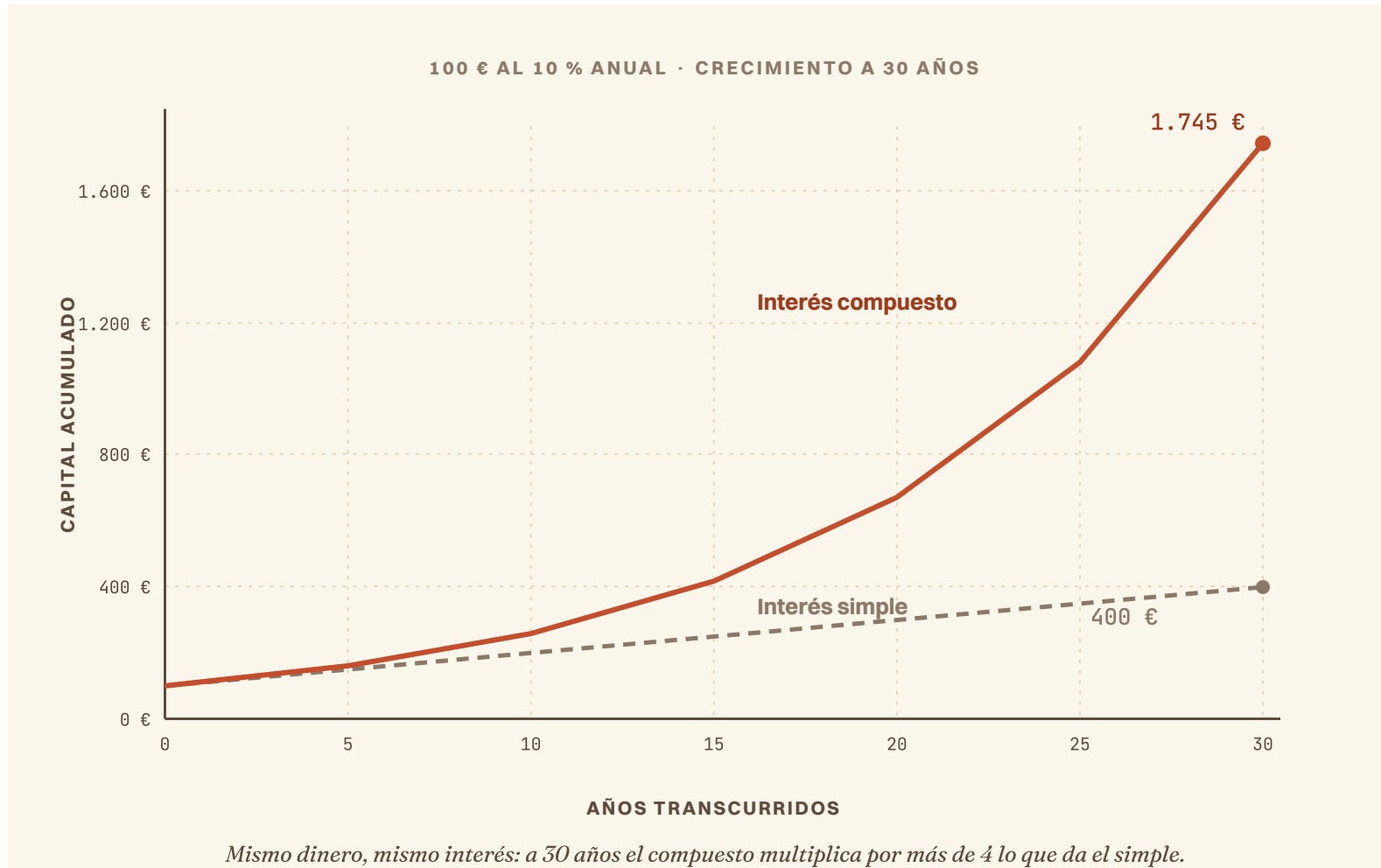
**Si estalvies 100 €/mes des
dels 20 anys al 7 % anual,
arribes als 65 amb 380.000...**

La planificació financera personal és la branca de l'economia que més directament afecta l'alumnat. A diferència del PIB, les elasticitats o els models AD-AS, tot el que acaba el batxillerat va a manejar diners tots els dies durant la resta de la seua vida.

Si els números són tan clars, per què la majoria de joves no estalvia una part fixa dels seus primers ingressos?

EL GRÁFICO

Amb el mateix capital i el mateix tipus d'interés, l'interés simple creix en línia recta mentre el compost es dispara: la bretxa entre els dos...

«L'interés compost és la huitena meravella del món»

Prova-ho tu mateix: L'exemple dels 100 euros. Imaginem que invertim 100 € hui a un 5 % anual i els deixem quiets durant 30 anys. Quant tindrem al final? Sense haver afegit ni un euro més, els 100 € inicials s'han convertit en 432 €. La cita —«Compound interest is the eighth wonder of the world. He who understands it, earns it;

3.1 · El poder del temps: dos germans, mateix capital, distint resultat

Enunciat Dos germans, Anna i Bru, decidixen estalviar per a la seua jubilació. Els dos aporten 2.000 € a l'any i obtenen una rendibilitat mitjana del 7 % anual (compost). Anna comença als...

Aportacions totals de cadascun: Anna: $2.000 \text{ €} \times 10 \text{ anys} = 20.000 \text{ €}$ aportats. Bru: $2.000 \text{ €} \times 35 \text{ anys} = 70.000 \text{ €}$ aportats.

Capital acumulat per Anna. Les seues aportacions es capitalitzen al 7 % anual i, després dels 10 anys d'aportacions, el capital continua creixent 35 anys més sense noves entrades.

Capital acumulat per Bru. Aporta 2.000 € a l'any durant 35 anys al 7 % (renda constant capitalitzada): Capital acumulat $\approx 276.000 \text{ €}$

§ 3

Productes financers: rendibilitat, risc, liquiditat

Els bancs i els mercats oferixen una varietat àmplia de productes per a guardar o fer créixer els diners. La pregunta pràctica per a decidir entre ells no és «quin és el millor?», sinó «quin és l'adequat per a quins diners i per a quin termini?».

§ 4

Hipoteques i préstecs personals: TIN, TAE i Euríbor

Quan l'Euríbor va passar de -0,5 % a +4 % en 18 mesos (i va tornar a relaxar-se)

El deute no és ni dolent ni bo en abstracte: depén de per a què s'usa i davall quines condicions. La regla pràctica és que el deute productiu —el que finança una cosa que genera valor o ingressos a llarg termini, com la vivenda habitual o la formació— pot tindre sentit econòmic.

3.2 · Quota mensual aproximada d'una hipoteca

Enunciat Una parella vol comprar un pis a València per 200.000 €. Aporten una entrada del 20 % (40.000 €) i necessiten finançar 160.000 € amb una hipoteca a 25 anys. El banc ofereix un tipus ...

Dades del préstec: Capital $C = 160.000$ € Termini $n = 25 \text{ anys} \times 12 = 300$ quotes Tipus nominal anual: 3,5 % → tipus mensual $i = 3,5 \% / 12 = 0,002917$

Quota mensual (fórmula francesa estàndard): Quota = $C \cdot i / (1 - (1 + i)^{-n})$ Numerador: $160.000 \cdot 0,002917 = 466,67$ Denominador: $1 - (1,002917)^{-300} = 1 - 0,4178 = 0,5822$ Quota = $466,67 / 0,5822 \approx 801$ €/mes

Cost total i interessos: Pagat al banc: $801 \text{ €} \times 300 \text{ quotes} = 240.300 \text{ €}$ Capital tornat: 160.000 € Interessos...

Com se sol·licita una hipoteca

§ 5

Les assegurances: transferir el risc a canvi d'una prima

L'última peça de la planificació financera personal són les assegurances. La seua lògica és simple: a canvi de pagar una prima periòdica (mensual, anual), l'assegurat transferix el risc d'un esdeveniment improbable però costós a una companyia asseguradora, que es compromet a cobrir els danys si l'esdeveniment ocorre.

§ 6

El paper del Banc d'Espanya i l'educació financera

El Banc d'Espanya és el banc central nacional, integrat des de 1999 a l'Eurosistema. Les seues funcions principals són executar la política monetària del BCE en territori espanyol, supervisar les entitats financeres i promoure l'estabilitat del sistema.

§ 7

Dades per a situar la realitat econòmica espanyola (maig de 2026)

Quant costa realment el pis?

Abans de tancar la unitat, convé fixar alguns ordres de magnitud del context espanyol que l'alumnat hauria de poder citar amb soltesa: Tipus oficials del BCE (maig de 2026, sense canvis des de març): facilitat de depòsit 2,00 %, MRO 2,15 %, facilitat marginal 2,40 %. Després d'un cicle de baixades iniciat al juny de 2024.

§ 8

Glossari

Pressupost personal: registre ordenat dels ingressos i despeses d'un període. La diferència entre els dos és la capacitat d'estalvi. Capacitat d'estalvi: part dels ingressos que no es consumix i queda disponible per a estalviar, invertir o amortitzar deute.

§ 9

Per a aprofundir

Si esta unitat t'ha interessat, ací tens alguns recursos — molts d'ells públics i gratuïts— per a anar més enllà: Finanzas para Todos — Banc d'Espanya i CNMV (finanzasparatodos.es). Per què encaixa: el portal oficial d'educació financera, amb calculadores d'estalvi, préstec i hipoteca i guies per etapa vital.

§10

Preguntes per a reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per a discutir a classe o per a pensar individualment en tancar la unitat: La regla 50-30-20 és difícil de complir per a molts jóvens a Espanya pel preu de la vivenda.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.